

366

Juny 2013 • revista mensual
Any 33è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Ritme cooperatiu

Les nostres cooperatives: **Batabat, sccl.**

Entrevista: **Narcís Castanyer, President d'Abacus cooperativa.**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

"... Incerteses, dubtes, problemes...?"

LLUITEM PLEGATS!!

· ESPECIALISTES EN COOPERATIVES ·

GABINET JOAN JOSEP GONZÀLEZ, S.L.

- Planificació i Gestió Comptable
- Declaració Impost de Societats
- Estudis Econòmics de Viabilitat i Plantejament de futur
- Control Pressupostari
- Diagnòstic econòmic, financers i de sistemes de control de la Cooperativa
- Assistència de Membres de les Comissions de Vigilància i Junes Rectores
- Consultes sobre problemàtica econòmica, comptable i fiscal

GONZALEZ & CIA AUDITORS
AUDITORES CENSORES JURADOS DE CUENTAS

- Auditores de Comptes Anuals
- Auditories i Revisió dels Comptes
- Projectes de Fusió i Escissió
- Auditoria de Gestió
- Informes especials

Pensem com tu. La feina,... ben feta.

GIRONA 38 1º 1º · 08010 BARCELONA · Telèfon 93 265 35 05 Fax 93 232 56 13
e-mail: gjjg@gonzalezauditores.com

**“
un servei jurídic
compromès i de
qualitat
”**

Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí

despatxos associats:

Girona · Lleida · Tarragona · Tortosa · Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Oscar Hernández Pol,
autònom, maquinista de teatre

5 / EDITORIAL

Ritme cooperatiu

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYA

Un marc legal al servei de les
persones i les seves necessitats
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

Batabat, cooperativisme i compromís ètic en el món de la producció audiovisual

Pep Valenzuela

Visita a la cooperativa productora audiovisual que crea i comercialitza continguts de cultura i història de Catalunya i del món, de forma entretenguda, innovadora i rigorosa, cercant un públic massiu i amb un essencial compromís ètic.

13 / ENTREVISTA

Narcís Castanyer, president d'Abacus cooperativa

Montse Pallarès

Conversa que desgrana el primer any de la presidència a la cooperativa Abacus, i les perspectives de futur tant a nivell econòmic, com social, lingüístic i cultural.

16 / ECONOMIA SOCIAL

Una pinzellada sobre els incentius fiscals a la inversió en l'economia social francesa

Jordi Marí

Repàs detallat dels incentius fiscals a la inversió en economia social del referent europeu del cooperativisme i de l'economia social.

18 / MEDI AMBIENT

De mica en mica s'omple la pica... també en l'educació ambiental

Alba Castelltort i Neus Sanmartí

23 / RESSENYA

Biografia d'una vocació per la medicina social

Carles Torner

25 / PENSEM-HI

Sant Jordi, lluny
Santos Hernández

26 / BIBLIOTECA

Donació de llibres
Retalls
Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat Coordinació
Agnès Giner. Consell de Redacció Miquel Corna, Enric Dalmau, Núria Esteve, Raimon
Gassiot, Agnès Giner, Joan Josep González, Miquel Miró, Ma. Lluïsa Navarro, Joseba Polanco,
Esteve Puigferrat i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de
la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits.
Foto portada: Piano amb escala de colors. © Arxiu FRG. Disseny, maquetació i impressió
El Tinter, SAL (empresa certificada EMAS) Dipòsit legal B-22.283/80 I.S.S.N. 1133-8415.
Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Oscar Hernández Pol,** (el Masnou, 1974), autònom, maquinista de teatre, muntatge de decoracions, efectes especials, etc.

1

**Què et sembla atractiu
del cooperativisme?**

La compra mancomunada i el repartiment de les despeses en el negoci són variables que em farien llançar-me i optar per aquesta fórmula d'empresa. No ho he calculat pas, però passa que els autònoms tenim una pressió fiscal desorbitada. Ara per ara, tinc menys feina i pago més impostos proporcionalment. Potser, doncs, ha arribat el moment de fer un pensament.

2

**Què no et convenç
del cooperativisme?**

Em sembla complex, tant com ho és relacionar-se amb les persones, i aquest és el meu punt feble: buscar les persones adients per a fer un projecte en comú.

3

**Com i quan has sentit
parlar de cooperativisme?**

No en sé gaire, de cooperativisme. Malauradament, han estat les notícies negatives de la premsa més mediàtica les que han tingut més ressò els darrers anys. Ni tan sols quan vaig muntar el bar amb els meus germans com a socis vam poder escollir aquesta opció, ja que la desconèixiem i la gestoria tampoc no ens en va informar.

Ritme cooperatiu

Visitem la cooperativa productora audiovisual Batabat, que va optar per la fórmula cooperativa com una opció ideològica, de transparència i democràcia real, a **ritme cooperatiu**.

El president d'Abacus, després d'un any de mandat, ens explica la seva experiència al capdavant d'una cooperativa que ja té 473 socis

treballadors i 750.000 socis consumidors. A **ritme cooperatiu**, per no perdre el compàs en l'actual context de decreixement.

Finalment, un repàs als incentius fiscals a la inversió en l'economia social francesa exemplifica de quina manera els nostres veïns del nord han accelerat el **ritme cooperatiu**. ■

LA COBERTA/ Teclat amb els colors de la bandera del cooperativisme, imatge de ritme cooperatiu.

Foto: Piano amb escala de colors. © Arxiu FRG.

El cooperativisme, al programa oficial de la UCE 2013

Amb el títol “Cooperativisme i innovació social amb impacte”, la XLV Universitat Catalana d’Estiu (UCE) de Prada (Conflent) incorpora la matèria d’economia cooperativa al seu programa oficial

La Universitat Catalana d’Estiu (UCE), que enguany se celebra del 16 al 22 d’agost a Prada de Conflent, ha integrat en el seu programa oficial un sèrie d’exposicions i ponències sobre cooperativisme amb el títol “Cooperativisme i innovació social amb impacte”. La Fundació Roca i Galès és la promotora de les sessions i n’ha encarregat el desenvolupament i la realització a la cooperativa Calidoscoop.

Concretament, el programa “Cooperativisme i innovació social amb impacte” tindrà lloc els dies 17, 18, 19 i 20 d’agost, en dues sessions diàries de dues hores cadascuna. El programa incorpora un ventall de temàtiques innovadores que aborden solucions a reptes socials actuals, com ara l’atur, la manca de finançament per a nous projectes empresarials, el desenvolupament d’una cultura emprenedora, la manca d’idees alternatives a solucions existents amb resultats poc eficaços per als mercats i la societat, etc. Es tracta, per tant, d’aportar respostes i exemples concrets d’iniciatives innovadores en matèria d’economia social i cooperativa al públic assistent.

Durant vint-i-set anys, la Fundació Roca i Galès, dedicada a promoure i difondre el cooperativisme català en totes les seves branques, ha organitzat les Jornades sobre Cooperativisme en el marc de la UCE. Aquest any ha aconseguit que la mateixa Universitat Catalana d’Estiu incorpori al seu programa oficial la temàtica cooperativa.

Calidoscoop, Agència per a la Dinamització Territorial de l’Economia, l’Emprenedoria social i el Cooperativisme, és una cooperativa de treball associat, sense afany de lucre, referent en la prestació de serveis i recursos per a la dinamització i la promoció de l’economia social i el cooperativisme.

La Fundació Roca i Galès ha encarregat a la cooperativa Calidoscoop la proposta de continguts i organització de les ponències que es concreta en el programa “Cooperativisme i innovació social amb impacte”.

Informació, programa i inscripcions: al web www.uce.cat i al tel. 933 172 411. La Universitat Catalana d’Estiu ofereix combinats de matrícula i estada adequats als dies que s’hi vulgui romandre. ■

Tanca el cinema Nou, local de l’antiga Cooperativa de Vic

Habilitar un cine a l’espai del teatre-cafè va ser la sortida que la Cooperativa de Vic va intentar per obtenir ingressos de més. El passat 12 de maig, el cinema Nou de Vic va fer la seva darrera projecció. La ciutat perd un dels seus tres cinemes, en funcionament des de fa més de cinquanta anys, víctima de la davallada de públic que afecta el sector. El cinema Nou s’havia instal·lat els anys seixanta a l’espai del teatre-cafè de la Cooperativa de Vic, fundada el 1867. Fa dos anys, l’entitat es va convertir en una societat limitada i va mantenir la propietat del local. El lloguer del cinema era actualment la seva font d’ingressos principal. ■

Lliurament dels 13ns Premis Ràdio Associació

Un any més, i ja en van tretze, la **cooperativa de serveis radiofònics** Ràdio Associació de Catalunya (RAC) va organitzar la gala de lliurament dels Premis Ràdio Associació, amb l'assistència dels professionals del món de la ràdio en català. L'acte, que es va celebrar el 9 de maig a l'Auditori de l'ONCE, va començar amb la benvinguda, que va anar a càrrec de Jordi Margarit, president de la cooperativa, que va recordar, en un discurs reivindicatiu del dret a decidir, la història de Ràdio Associació de Catalunya i va mostrar en pantalla una còpia de l'únic decret signat per Francesc Macià com a president de la República Catalana, el 15 d'abril del 1931, i que feia referència a l'emissora. El president de RAC va donar pas a Txe Arana, la presentadora de l'acte, tot reproduint la imatge de l'escenari del Parc de la Ciutadella del passat 11 de setembre.

El lliurament de guardons es va iniciar amb les mencions d'honor, que es van concedir a la Xarxa Territorial de Corresponsals de Catalunya Ràdio, Martí Anglada, Josep Maria Martí i Albert Espinosa.

Un cop lliurades les mencions d'honor, es va atorgar el Premi Ràdio Associació Audiovisual —el Guardó 1924—, que ha estat per a **8 al dia amb Josep Cuní**, de 8 TV. El Premi al Millor Programa de Ràdio Local ha estat per a **Deixa'm tastar**, presentat per Ràdio Santa Perpètua, de Santa Perpètua de Mogoda. Respecte als programes d'àmbit nacional, el millor programa de ràdio ha estat per a **La Tribu, de Catalunya Ràdio**, i en la categoria del premi Ràdio Associació a la Innovació, el guanyador ha estat **La cobertura global de RAC i a la manifestació de l'Onze de Setembre 2012**, presentat per RAC.

Finalment, Jordi Margarit va lliurar el Premi al Millor Professional de Ràdio a **Sergi Cutillas**.

L'acte va ser presidit per Josep Martí, secretari de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, i va comptar amb la presència, entre d'altres, de Carme Forcadell, presidenta de l'Assemblea Nacional Catalana, i professionals com ara Joaquim M. Puyal, Marta Romagosa i els premiats Toni Clapés, Jofre Llompart, Xantal Llavina, Tatiana Cisqueuella o Francesc Robert, director general de Ràdio Televisió d'Andorra.

El jurat dels Premis Ràdio Associació estava format per Carles Solà, que feia de president, Assumpció Maresma, Imma Tubella, Joan Manuel Tresserras i Jordi Margarit.

Els guanyadors absoluts de les categories van rebre una reproducció d'un micròfon de Ràdio Associació dels anys trenta.

Més informació, a: www.radioassociacio.com. ■

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya celebra el seu 30è aniversari

Artur Mas, president de la Generalitat, clourà l'acte, i també hi assistiran Josep M. Pelegrí, conseller d'Agricultura, i uns quatre-cents cooperativistes. L'acte commemoratiu es fa coincidir amb l'Assemblea General.

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) celebrarà el 30è aniversari de la seva fundació el pròxim divendres 7 de juny, al matí, a l'església del Poble Vell de Corbera d'Ebre (Terra Alta). L'acte es fa coincidir amb la XXX Assemblea General Ordinària de l'entitat.

Artur Mas clourà l'acte d'aquest 30è aniversari. També hi assistiran Josep Maria Pelegrí, conseller d'Agricultura, i un nombrós grup de representants de l'entorn econòmic i social, a més de prop de quatre-cents representants del cooperativisme. En el marc de l'Acte Trenta anys, es farà un homenatge a totes les persones i cooperatives que constitueixen la raó de ser de l'organització i que n'han format part durant aquests anys. En especial, s'ha previst retre homenatge als tres cooperativistes que han estat presidents de la FCAC: Antoni Casanovas (1983-1990), Xavier Tubert (1990-2008) i Josep Pere Colat (2008-actualitat).

Abans de començar l'acte i amb l'objectiu potenciar el coneixement mutu entre les cooperatives, els assistents faran una visita guiada a les instal·lacions de la Cooperativa Agrícola de Corbera d'Ebre.

Més informació, a: www.fcac.coop. ■

Assemblea Sectorial d'Economia Social i Solidària assemblea.cat

Presentació de l'Assemblea Sectorial d'Economia Solidària de l'ANC

El dia 13 de juny, a les Cotxeres de Sants de Barcelona l'ANC convoca les persones vinculades a l'economia social i solidària, del tercer sector i de la cooperació a una trobada per traçar el camí en l'objectiu d'aconseguir un estat propi per a Catalunya i la independència nacional, i també per assolir un desenvolupament més ampli i una influència més gran de l'economia social en l'economia i la societat catalanes.

L'acte de presentació pública de la Sectorial de l'Economia Social i Solidària i del Tercer Sector de l'Assemblea Nacional Catalana tindrà lloc el dijous 13 de juny, a les set de la tarda, a les Cotxeres de Sants (carrer de Sants, 79 de Barcelona). Amb la intenció de manifestar el compromís de contribuir a fer una economia al servei de les persones i del país, basada en els valors de la democràcia, la solidaritat i el bé col·lectiu, com a components del nou estat que caldrà construir, hi haurà les intervencions d'Ignasi Faura, de la Sectorial d'Economia Social i Solidària de l'ANC; Jaume Pedrós, del cooperativisme agrari; Jordi Garcia, del cooperativisme de treball; Toni Codina, del tercer sector; i Àngels Folch, del Secretariat de l'Assemblea Nacional Catalana.

Més informació, a: <http://ancsocialisolidaria.wordpress.com> ■

L'Assemblea d'Abacus cooperativa aprova l'Exercici 2012

Abacus tanca el 2012 amb unes vendes de 87,8 milions d'euros i incrementa el seu volum d'inversions fins a arribar als 2,6 milions d'euros.

La cooperativa va presentar als socis el seu Pla estratègic 2013-2015, que té com a prioritat consolidar una nova cultura organitzacional. El passat 30 de maig, Abacus Cooperativa va aprovar en Assemblea General els resultats econòmics de l'exercici 2012, segons els quals la cooperativa ha assolit uns ingressos de 87.779.851 euros i un resultat net que se situa en els 205.827 euros.

Abacus ha obtingut un flux de caixa positiu de 4.104.595 euros, una suma molt similar a la de l'any anterior, mentre que l'exercici del 2012 ha suposat un increment en els fons propis de la cooperativa que pugen a un total de 16.286.952 euros.

Les inversions durant el passat 2012 han ascendit als 2,6 milions d'euros, xifra que representa un increment de prop del 33% respecte a les de l'exercici anterior, i que s'ha destinat, principalment, a la implantació del sistema SAP i a l'obertura de nous establiments. Pel que fa al nombre de socis, Abacus Cooperativa ha tancat el 2012 amb 751.574 socis de consum, un 3,3% més que l'any anterior, més del 50% dels quals van adquirir productes a la cooperativa almenys una vegada al llarg de l'any passat. A més, el nombre de tiquets de venda durant el 2012 també va experimentar un increment, amb més de 3.930.000 tiquets, un senyal que els socis i els clients continuen confiant en Abacus i en la seva oferta de productes seleccionats.

D'altra banda, durant l'Assemblea General del 30 de maig, es va presentar el Pla estratègic de la cooperativa 2013-2015, que ha de traçar l'estratègia d'Abacus durant els propers anys i que té com a prioritat desenvolupar una nova cultura organitzacional. Les principals línies d'actuació considerades en el Pla tenen com a objectiu reforçar el model de negoci orientat al client i recuperar el volum de vendes. A més, el Pla estratègic 2013-2015 pretén millorar l'eficiència i la rendibilitat de la cooperativa.

Més informació, a: www.abacus.coop. ■

Un marc legal al servei de les persones i les seves necessitats

Confederació de Cooperatives de Catalunya

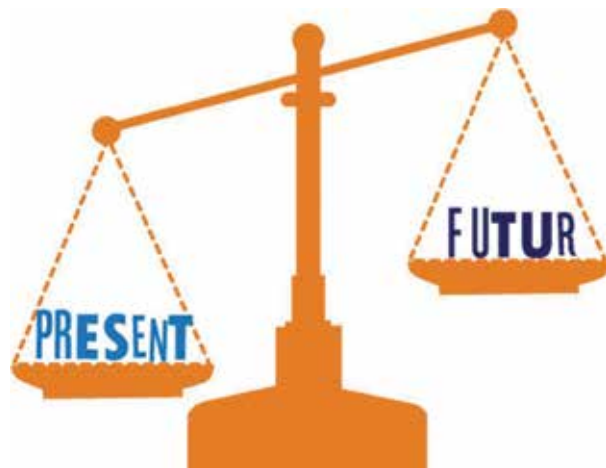
Des de fa mesos, som testimonis de la publicació, per part del Govern espanyol, d'un gran nombre de dades macroeconòmiques, acompanyades d'uns comentaris raonablement optimistes que ens indiquen que a partir del segon semestre d'enguany ja es veuran indicadors de millora econòmica. Es manté el missatge soporífer que s'ha convertit en una constant des de fa anys i que diu aquesta crisi és passatgera. Quan un missatge es manté tant de temps sense que hi hagi cap canvi positiu significatiu, sinó tot el contrari, és lògic que les persones i les empreses, deixem de creure en el missatge i en la innocència del missatger. La realitat és que, quan analitzem les dades i veiem que a l'Estat espanyol es preveuen caigudes del PIB de més de l'1,5% i augments del nivell de desocupació de fins al 27 i el 28%, el fet de tenir l'expectativa que pugui haver-hi correccions significatives en pocs mesos, o fins i tot anys, denota un gran optimisme, gairebé "suïcida", que de fet exerceix un efecte negatiu, ja que no ajuda a activar tots els ressorts personals per treballar, des de l'empresa, per fer revertir aquesta situació. Hem de ser conscients que les xifres macroeconòmiques no tindran un reflex significatiu en l'ocupació fins d'aquí a uns quants anys, i que la recuperació per al món laboral dels més de nou-cents mil aturats que hi ha a Catalunya és una tasca que requerirà molts anys i que fins i tot caldrà crear noves estructures econòmiques per poder reubicar aquestes persones desocupades. Per tot plegat, les empreses cooperatives tenim un repte important davant aquesta situació. Les cooperatives existents, per bé que poden crear llocs de treball, tenen un objectiu principal, que és mantenir-se en el mercat, i per això aprofitaran qualsevol increment de vendes per a millorar la productivitat i, en la mesura del que sigui possible, intentaràn recuperar la capacitat econòmica perduda. Cal tenir en compte, a més, que la recerca de nous mercats i noves activitats pot provocar noves contractacions, principalment del col·lectiu de joves. Per tant, la creació d'ocupació vindrà dels nous projectes que siguem capaços d'engegar i dels nous projectes que s'incorporin al cooperativisme. En aquest sentit, des que s'ha iniciat el procés de revisió de la Llei de cooperatives, un dels aspectes que més preocupa a les entitats representatives del moviment cooperatiu és aconseguir que tingui prou flexibilitat per a donar cabuda a tots els models cooperatius, actuals i potencials, i que aprofundeixi en el valor de la democràcia dins l'economia. Com diuen molts investigadors del cooperativisme, si alguna cosa caracteritza la cooperativa és la gestió democràtica i no tant altres característiques que, si bé són importants i, fins i tot, determinants per al desenvolupament d'alguns projectes, no han de ser universals. És per això que es planteja l'objectiu que el marc legal de les cooperatives sigui accessible i comprensible per a totes les persones que treballen en els processos de creació i assessorament de projectes empresarials. En la mesura que tinguem una legalitat flexible i escassament complexa, el cooperativisme estarà més integrat a la societat i augmentarà exponencialment la seva capacitat d'influència. La capacitat transformadora del cooperativisme està més relacionada amb la nostra capacitat d'engegar projectes vinculats a les persones i al territori, que no pas en la realització d'un discurs romàntic que la societat valora i aplaudeix però no practica. Tenim el repte d'elaborar una llei que sigui fàcil de comunicar i gestionar, fàcil de portar a la pràctica. El cooperati-

tat i, en la mesura del que sigui possible, intentaràn recuperar la capacitat econòmica perduda. Cal tenir en compte, a més, que la recerca de nous mercats i noves activitats pot provocar noves contractacions, principalment del col·lectiu de joves.

Per tant, la creació d'ocupació vindrà dels nous projectes que siguem capaços d'engegar i dels nous projectes que s'incorporin al cooperativisme. En aquest sentit, des que s'ha iniciat el procés de revisió de la Llei de cooperatives, un dels aspectes que més preocupa a les entitats representatives del moviment cooperatiu és aconseguir que tingui prou flexibilitat per a donar cabuda a tots els models cooperatius, actuals i potencials, i que aprofundeixi en el valor de la democràcia dins l'economia.

Com diuen molts investigadors del cooperativisme, si alguna cosa caracteritza la cooperativa és la gestió democràtica i no tant altres característiques que, si bé són importants i, fins i tot, determinants per al desenvolupament d'alguns projectes, no han de ser universals. És per això que es planteja l'objectiu que el marc legal de les cooperatives sigui accessible i comprensible per a totes les persones que treballen en els processos de creació i assessorament de projectes empresarials.

En la mesura que tinguem una legalitat flexible i escassament complexa, el cooperativisme estarà més integrat a la societat i augmentarà exponencialment la seva capacitat d'influència. La capacitat transformadora del cooperativisme està més relacionada amb la nostra capacitat d'engegar projectes vinculats a les persones i al territori, que no pas en la realització d'un discurs romàntic que la societat valora i aplaudeix però no practica. Tenim el repte d'elaborar una llei que sigui fàcil de comunicar i gestionar, fàcil de portar a la pràctica. El cooperati-

visme no és complex, ja que ha assolit un nivell elevat de desenvolupament en èpoques en què els coneixements eren menors que els actuals; així mateix, la lectura i l'aplicació que es feien de la filosofia cooperativa en el desenvolupament de les activitats econòmiques tenien més present, durant la vida de la cooperativa, les necessitats de les persones i dels territoris. Els qui som en el món del cooperativisme, és evident que estem convençuts dels seus valors i que serem capaços de desenvolupar el nostre projecte empresarial independentment dels marcs normatius del moment. I sabrem afrontar nous reptes de creixement per assolir la dimensió que ens exigeix el mercat en què operem, amb l'objectiu de continuar sent agents actius i no perdre múscul cooperatiu. Avui, les necessitats són immenses, i per això la capacitat dels membres del moviment cooperatiu per a atreure les noves organitzacions que es vagin creant dependrà de la nostra capacitat d'obrir-nos, de fer-nos entendre i de desenvolupar una llei que doni resposta a les necessitats de totes les persones i organitzacions perquè a partir d'ara ens enlluernin no només les experiències d'altres països, sinó també les nostres. ■

Batabat, cooperativisme i compromís ètic en el món de la producció audiovisual

Pep Valenzuela
Ex-Libris, Sccl

Cooperativistes per vocació, els periodistes que van crear Batabat volen intervenir decisivament en la indústria cultural, que “és la indústria pesant del segle XXI, no pas per la seva importància potencial sobre el PIB, sinó per la seva capacitat de crear imaginari i cohesionar espais de comunicació”. Aquesta cooperativa vol contribuir a dotar la cultura catalana d’una indústria cultural i de comunicació a l’alçada.

Batabat és una productora audiovisual que crea i comercialitza continguts de cultura i història de Catalunya i del món, “de forma entretinguda, innovadora i rigorosa, cercant un públic massiu i amb un compromís ètic essencial”, amb productes “innovadors en la seva forma i en el seu contingut, buscant la combinació entre entreteniment i qualitat, dinamisme i profunditat”. Així de ràpida, directa i contundent és la manera de presentar-se d’aquesta cooperativa.

En els darrers anys, i fins i tot mesos, han estat diverses les iniciatives nascudes en el món del periodisme, la informació i la comunicació social, tant a Catalunya i els Països Catalans com a l’Estat espanyol; i en bona part dels casos són cooperatives, com ara Alternativas Económicas, de la qual ha aparegut molt recentment un reportatge a la nostra revista.

Això semblaria confirmar, com a mínim, un parell d’afirmacions: la primera, que allò de la crisi del periodisme no vol dir pas que aquest vagi cap a la mort, ans al contrari. “El que estem coneixent és un canvi de paradigma i de model d’empreses en el sector”, afirma l’Oriol Cortacans, responsable del departament de documentals i, també,

Oriol Cortacans és un dels socis fundadors de Batabat.

gerent de Batabat. “I les empreses periodístiques s’han d’adaptar als canvis.” Aquesta part, la productora l’ha sabut fer molt bé, tal com es pot confirmar donant un cop d’ull a la llista de productes disponible a la seva web.

La segona afirmació és que la cooperativa és una fórmula vàlida en tot un seguit molt ampli de sectors productius. I no només a causa de les seves virtuts com a empresa resistent, amb capacitat d’adaptació i mantenidora de llocs de treball.

“L’opció a favor de la associació cooperativa”, explica en Cortacans, “va ser ideològica”. Després de treballar només com a assalariats, “aquesta fórmula ens semblava molt interessant, per la manera de fer, la implicació en el projecte, la transparència i la democràcia”. “Ha sigut una molt bona experi-

ència”, assegura. Tres periodistes amb bon currículum a diversos mitjans audiovisuals i impresos, es van decidir, el 2006, a tirar endavant aquest projecte. “Vam iniciar aquest camí convençuts que en el món audiovisual hi havia un gran espai per a produccions de qualitat com les que somiàvem”, recorda. Avui, el somni és una realitat. Després de sis anys, els membres de la cooperativa continuen sent-ne tres, més dos assalariats. Tot i el bon resultat obtingut, les previsions inicials de creixement del nombre de membres, encara vigents, es van veure afectades principalment per la crisi; així que l’esforç ha estat per mantenir i consolidar el grup inicial. Tot i no créixer la cooperativa com a tal, Batabat forma part d’una cooperativa de segon grau, el Grup Cultura 03, un grup que es proposa “dotar la cultura catalana d’una in-

L'opció va ser ideològica: la fórmula cooperativa ens va semblar molt interessant, per la manera de fer, la implicació en el projecte, la transparència i la democràcia.

Gravació d'una seqüència del programa d'exit televisiu "Sota terra", presentat per Eudald Carbonell.

dústria cultural i de comunicació innovadora amb voluntat de lideratge, de vocació internacional i al servei de la societat". El grup està format avui per tres empreses del camp de la indústria cultural, Ara (editorial i generació de continguts), Sàpiens Publicacions (creació i comercialització en el sector de revistes), Contrapunt (edició de premsa gratuïta i mitjans digitals de proximitat), per l'empresa de serveis integrals de gestió empresarial Nova 2003, i la pròpia Batabat.

Aquesta perspectiva ens amplia el camp de visió. Cal aquesta col·laboració. "I és que", sentència Oriol amb una opinió compartida per l'equip, "la indústria cultural és la indústria pesant del segle XXI, no pas per la seva importància potencial sobre el PIB, sinó per la seva capacitat de crear imaginari i cohesionar espais de comunicació". L'equip de Batabat en sap, d'això. Els tres periodistes fundadors van ser en David Bassa (que després va deixar l'empresa), en Marc Roma i l'Oriol Cortacans. En David Bassa va ser director i guionista del documental sobre els catalans als camps nazis *Memòria de l'infern*. Va fer de reporter del *Catalunya avui* de TVE i de redactor del programa *La nit al dia* de TV3. Va treballar com a redactor durant deu anys del diari *El 9 Nou* i és autor de diversos llibres d'assaig periodístic. En Marc Roma va treballar a TVC durant deu anys. Ha

estat autor de format i guionista del programa *Cuina per a solters* i sotsdirector d'*En camp contrari*. També a TVC, va coordinar *La setmana d'Àfrica* i ha estat guionista de *Les dues cares*. L'Oriol Cortacans ha treballat en diversos mitjans de comunicació, especialment revistes. Durant més de deu anys va ser redactor del setmanari *El Temps*, on va dirigir la secció d'internacional.

Amb l'ajuda de Coop57

Fins ara, el finançament que han necessitat, més enllà dels recursos propis, l'han aconseguit des del principi via Coop57. "Ens ha ajudat en moments molt difícils per a nosaltres." Però també altres bancs, i és que, aclareix, "el nostre és un negoci en què les empreses tarden molt a pagar i en què és molt important disposar de líquid, sobretot per començar". De fet, cada projecte pot variar en quantitat de diners i nombre de clients i, en conseqüència, demanar diferents tipus de finançament. Tot plegat, Batabat té un moviment de diners de prop d'un milió d'euros l'any.

Aquest és un dels aspectes que els socis han hagut d'aprendre, ja que cap d'ells no tenia experiència en el terreny de la gestió, ni cooperativa, ni empresarial en general. Van començar amb un gerent extern, però avui ja són ells mateixos els qui fan els números i porten la gerència de la casa. De l'administració, se n'encar-

rega el controller, un dels assalariats, i Nova 2003, del Grup Cultura 03. Fent balanç ràpid d'aquests anys, l'Oriol Cortacans destaca la satisfacció pels continguts treballats en les seves produccions, així com per la forma de fer-ho; o sigui, amb funcionament de cooperativa, tirant endavant projectes propis i amb la ideologia que té de fons el sistema cooperativista. "Fins i tot haver d'aprendre tot el que fa referència a la gestió i balanços econòmics", remarca. "Aprendre a llegir un document comptable, per exemple, ha sigut un gran aprenentatge, perquè podem contractar gerents molt bons, però és molt important, també, que el consell rector sàpiga què li està explicant el gerent." Els problemes més grossos, assegura l'Oriol, han vingut de la banda del finançament. Perquè fini i tot, malgrat les dificultats d'internacionalitzar el producte, que és tot un repte i exigeix inversions importants en tots els sentits, Batabat ja ho fa: va a l'exterior, als mercats, ven, coprodueix amb empreses de fora. "Però per a mi", insisteix, "la principal dificultat és el finançament; la tresoreria ens fa gastar moltes energies, i ens ha obligat a anar pertot arreu."

Produccions de qualitat per a grans audiències

Res no treu, de totes maneres, l'alegria per algunes de les fites

assolides. En Cortacans destaca: “Per a nosaltres, l’èxit més gran ha estat poder demostrar que la qualitat no està renyida amb l’audiència, ens ha alegrat moltíssim haver aconseguit que un programa sobre arqueologia (el programa *Sota terra*, presentat per Eudald Carbonell) que a primera vista podria semblar que abordava un tema espès i complicat, l’haguem pogut passar en un horari de primera audiència. Això ens dona una gran satisfacció i ens confirma en el nostre motiu, el nostre leïtmotiv: és el valor afegit de poder convertir en accessibles temes que a priori podien semblar difícils, i vendre’ls i fer-ho per a una gran audiència, amb una qualitat i un rigor importants. Aquesta és una de les grans coses que considerem que hem aconseguit.”

Mirat des del punt de vista de la gestió, com dèiem més amunt, ha estat molt positiu el fet de mantenir l’empresa durant tots aquests anys. “Per a nosaltres és molt important, perquè érem tres periodistes que no teníem ni idea de com funcionava una empresa. Per tant, el fet d’haver tirat endavant això i que s’aguanti i funcioni bé és també un motiu per a estar orgullosos.” Finalment, és també un gran èxit el fet de ser capaços de sortir fora, d’haver fet

projectes que han anat més enllà de la frontera espanyola, a països com ara França, Mèxic o Itàlia.

En dir això, cal considerar que obrir-se pas en un sector com aquest no és gens fàcil. Tots els mercats tenen les seves dificultats, però amb les grans empreses productores, emfasitza l’Oriol, “és molt, molt complicat i molt difícil, perquè tenen estructures molt fortes, molt potents, i molta més capacitat econòmica: incomparable”. “Però, així i tot, ens en hem sortit prou bé”, assegura, “i al final la feina ben feta té la seves recompenses. Ens ha costat, però hem arribat on volíem: tenim recursos per tirar endavant.” I subratlla: “I aquí tenim la confiança de Coop57, perquè ells veuen també que nosaltres responem, és clar.”

En definitiva, conclou, “estàvem molt convençuts de l’opció cooperativista, i l’experiència viscuda ha sigut que la pràctica ens ha demostrat que allò que nosaltres crèiem, avui és real, és factible”.

Batabat participa en el món cooperativista a través del Grup Cultura 03, la cooperativa de segon grau, que és també un element molt positiu perquè obre un ventall de possibilitats de feina molt gran, com ara estar connectats amb altres empreses que també

treballen els continguts culturals encara que sigui en diferents plataformes. Aquesta relació és molt interessant, ja que permet crear sinergies molt potents, compartir produccions, idees, aconseguir convertir un documental en llibre, o un article d’una revista en un programa de TV o d’altres. “Això constitueix una força i una capacitat molt interessants en el terreny de la creació.”

Pel camí d’aquesta breu però intensa trajectòria, van quedant títols de documentals com ara *La gran aventura de La Canadencia*, emès a finals del 2012 en el programa *Sense ficció*, sobre l’arribada de l’electricitat a Catalunya. També *Sinaia*, un relat sobre el vaixell que el maig del 1939 va traslladar mil vuit-cents refugiats de la Guerra Civil espanyola de França a Mèxic, emès el 2011. I d’altres com ara *Espies de Franco*, sobre la xarxa d’espies que el dictador va organitzar a França amb l’ajuda de militars, homes de negocis, convençuts, oportunistes, els règims nazi alemany i feixista italià i la ultradreta francesa; *Caçadors de nazis*, *Dones en construcció*, *Contxita Badia no existeix* o *Amb ulls de nena*, fet a partir del dietari d’una nena de dotze anys a la Barcelona bombardejada de la Guerra Civil. ■

Oficina de la cooperativa Batabat.

Entrevista a Narcís Castanyer, president d'Abacus Cooperativa

"Abacus sempre ha defensat i promogut l'escola catalana i ho continuarà fent"

Montse Pallarès
Ex-libris SCCL

L'Assemblea General d'Abacus del 2012 va nomenar president Narcís Castanyer. El nou president va néixer a Girona l'any 1952. És llicenciat en Matemàtiques per la Universitat de Barcelona i màster en Gestió Cultural per la Diputació de Barcelona i la UB (1991). És soci de consum de la cooperativa des de l'any 1993. En el seu recorregut pel món de l'economia social i el tercer sector, cal destacar que ha estat membre del Patronat de la Fundació Jaume Bofill durant vint anys. Ha estat cap de gabinet del Rectorat de la Universitat Autònoma de Barcelona, gerent de la Fundació CIREM (Centre d'Iniciatives i Investigacions Europees de la Mediterrània) i director de la Fundació Pau Casals, entre d'altres. Actualment és gerent de l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals (IBEI).

La teva vinculació amb la cooperativa Abacus ve del 1993, any en què et vas fer soci de consum de la cooperativa. Com vas entrar en contacte amb Abacus?

Abacus aporta diferents al·licients com a cooperativa de consumidors. En el meu cas concret, va pesar molt el fet que és una institució molt catalana. Ja des de la seva fundació, la cooperativa ha estat una institució avançada des del punt de vista de la línia pedagògica i de l'educació, vinculada als moviments de renovació pedagògica i molt arrelada en la vida social i cultural del país. Jo ja coneixia la cooperativa des dels seus inicis, però mai no havia tingut la necessitat de formar-ne part. L'època en què me'n vaig fer soci coincideix amb la de la infància dels

Narcís Castanyer és President d'Abacus cooperativa des del maig de 2012.

meus fills i, per tant, era el moment en què fèiem més compres relacionades amb els llibres de text, el llibre infantil, les joguines, etc. Tot i això, les persones —jo mateix— ho fem per trams: primer hi participem amb la compra de productes i serveis, després assistim als actes organitzats a les botigues, presentacions de llibres, xerrades, etc., i després fem el tomb final cap al més petit dels tres cercles i ens en caminem a participar-hi a través de les assemblees i els òrgans socials. Abacus és molt atractiva pel que representa i també pel que ofereix, i molt adient per a mi perquè, al marge de la meua condició de soci-client, hi ha aquesta vinculació ideològica i

aquest corrent de simpatia i afinitat amb aquest vessant d'entitat compromesa amb la catalanitat i amb l'educació activa i avançada.

La teva vinculació amb la cooperativa sempre ha estat com a client; mai no hi has estat com a soci delegat. Com et va arribar, doncs, la proposta per ser-ne el president?

Jo diria que es poden donar diferents recorreguts per a optar a una candidatura del Consell Rector i perquè posteriorment el Consell et proposi com a candidat a la presidència. També val a dir que la cooperativa té definit un perfil que s'adapta en bona part als meus recorreguts professionals, socials i culturals. La participació en una cooperativa de consumidors o la participació en altres entitats i/o institucions sempre és un tema recurrent, com la comunicació, per exemple. Són conceptes que sempre han d'anar millorant i adaptant-se als temps, i necessiten els seus recursos per a tenir una participació que vagi en consonància amb la dimensió de la cooperativa. Per tant, la implicació de persones en la vida cooperativa i, sobretot, en la participació en els seus òrgans socials depèn de certs factors externs i interns que afavoreixen la implicació, i aquestes qüestions importants estem projectant-les en el nostre proper pla estratègic. I ara m'adono que s'ha de fer una tasca, des del Consell Rector, per aconseguir una implicació més activa dels socis consumidors. Això és molt difícil, perquè mobilitzar 750.000 perso-

El cooperativisme és un model empresarial que és molt reeixit en molts sectors, però malauradament no és, ni de bon tros, el normal, no dic ja majoritari.

Botiga Abacus a Terrassa.

nes és impossible. Però sí que hem de ser capaços de detectar quines són les persones que poden prestar un servei més actiu al govern de la cooperativa.

Què et va passar pel cap quan et van proposar ser president d'Abacus?

D'entrada em va sorprendre, però la vinculació ideològica ja hi era i, d'altra banda, sempre he estat vinculat al tercer sector. Per tant, no era un àmbit que em fos estrany. He estat vinculat a fundacions, a entitats sense ànim de lucre; per tant, des d'aquest punt de vista estic familiaritzat amb el món Abacus. El que passa és que, quan et plantegen ser candidat a president d'una institució que té més de 473 socis treballadors i 750.000 socis consumidors i que factura 88 milions d'euros... t'agafa una mica de vertigen. Passat el primer moment de sorpresa, fa il·lusió, i també és veritat, cal dir-ho, que el meu paper, que la meua funció dins la cooperativa no és executiva.

Aquests temps són difícils per a tothom, però potser menys per al moviment cooperatiu. Com afronta Abacus aquest moment de crisi?

Nosaltres arribem a un percentatge enorme de població, a l'escola, a les

famílies, a institucions diverses, a consumidors particulars. La crisi, per tant, ens repercuteix directament. I la patim tant des del punt de vista del consum com des dels mateixos treballadors.

La crisi econòmica comporta una reducció de vendes en el món comercial molt important, i en el nostre sector, que no és pas com el de l'alimentació, en el qual la gent continua comprant perquè necessita menjar, les vendes s'estan reduint molt. En el sector del llibre estem veient que, mes rere mes, tanquen algunes llibreries emblemàtiques i també petits llibreters. En aquest moment vendre llibres no és un bon negoci, i Abacus, naturalment, es ressent d'aquesta situació.

Cal dir que el fet que siguem una cooperativa i una institució que ha demostrat una certa capacitat d'adaptació ens porta a entendre que estem més ben preparats per afrontar la crisi i ho estarem molt més en el moment en què en sortim. El fet que Abacus pugui superar aquesta situació actual és molt important, i estem adoptant una sèrie de mesures que ens rellançaran d'aquí a un any o dos.

I en el tercer sector està passant el mateix. Que siguin entitats sense ànim de lucre no vol dir que no

hagin de gestionar-se amb menys recursos i no hagin de mantenir uns llocs de treball. El tercer sector té un altre problema i és que s'havia acostumat molt a viure d'ajuts públics, i això s'ha enfonsat. Per tant, les entitats que depenien en excés del sector públic, o ho passen molt malament o desapareixen. Però això no passa amb les cooperatives com ara Abacus, on les ajudes públiques són pràcticament inexistents. Nosaltres, des d'Abacus, hem hagut de prendre mesures contra la crisi, i aquestes mesures han estat assumides pel col·lectiu de socis treballadors. I, per tant, repeteixo, estem preparats per, al moment de la represa, ser més competitius. Qui sobrevisqui, tindrà molt de guanyat.

Com veieu els atacs actuals al català i a l'educació des de diferents àmbits de la dreta, tant de la dreta espanyolista que proposa lleis com la Wert, com de la dreta catalana, que retalla en educació? I com pot una institució com Abacus fer-hi front, o ajudar, o posar el seu granet de sorra, en la defensa de l'escola pública i catalana?

Els atacs al català i a l'educació els veiem a Abacus en el moment de la seva creació, anys abans

Abacus de Cornellà.

d'acabar el franquisme. Per tant, en una situació de resistència com eren els primers anys de la cultura i de l'ensenyament en català, Abacus ja va néixer com a defensora de l'escola catalana. I aquesta voluntat, aquesta essència de la cooperativa, no ha canviat al llarg de tots aquests anys, sinó que s'ha mantingut i s'ha reforçat. Abacus sempre ha defensat i promogut l'escola catalana i ho continuarà fent.

Crec que l'escola catalana està consolidada i no cal patir en aquest sentit. M'és molt difícil pensar que a Catalunya pugui tenir èxit un model de doble escola, que és el que en el fons proposen fer. Això per a nosaltres seria un atac a la cohesió social del país: seria una cosa inacceptable. Però, sortosament, ni políticament (la immensa majoria del país està a favor de l'escola catalana actual i de la immersió lingüística) ni socialment sembla que això sigui possible.

La realitat és que la gent no viu la situació actual com un conflicte, com ens volen fer veure. Són comptats els casos que puguin viure això com un conflicte i són casos influenciats políticament. La situació actual és de cohesió social, de tranquil·litat i de convivència, i això és un indicatiu clar que

la posició del Govern de l'Estat és no només anticatalana, sinó totalment artificial.

Creus que Abacus ha servit d'exemple, o ha ajudat en aquest sentit?

Més que d'exemple, jo crec que Abacus ha ajudat a cohesionar i a facilitar. A normalitzar.

Què és el que més t'agrada d'Abacus?

El model empresarial. És un model alternatiu al que és "normal". El cooperativisme és un model empresarial que és molt reeixit en molts sectors, però malauradament no és, ni de bon tros, el normal, no dic ja majoritari. I en el cas d'Abacus, ha estat i és un model reeixit, en constant creixement. Jo sóc dels qui creuen que Abacus encara pot continuar creixent de forma moderada. No ens podem plantejar, i menys en una època de crisi, créixer de manera desmesurada i indefinida. Però sí que ens hem de plantejar anar creixent de mica en mica i consolidar-nos.

Per què, a hores d'ara, el creixement d'Abacus és molt petit pel que fa a la creació de noves botigues?

No, no es tan petit: l'any 2012 vam obrir dos nous establiments

Narcís Castanyer al seu despatx.

a la ciutat de Barcelona i vam traslladar l'establiment a la ciutat de Mataró. Anem creixent amb la instal·lació de botigues noves en llocs on encara no teníem presència, i encara podem créixer bastant, perquè hi ha molts indrets on Abacus encara no hi és. Tenim un pla d'anar creixent amb dues o tres botigues noves a l'any: això és assumible. I aquest fet no respon només a una voluntat política —de presència a tot el territori—, sinó que respon també a una necessitat empresarial. Obrir noves botigues vol dir, també, anar guanyant una certa quota de mercat, i això és bàsic per a nosaltres. La nostra central logística de Vilanova del Camí està dimensionada per a molt més del que necessitem ara. Hi ha la voluntat i la necessitat d'arribar a altres ciutats importants on no hem arribat per raons diverses, i no només a Catalunya; també al País Valencià, a les Balears. ■

Una pinzellada sobre els incentius fiscals a la inversió en l'economia social francesa

Jordi Marí

Innovació i Economia Social en la Mediterrània,
Societat Cooperativa Europea Limitada (iesMed)

Probablement no descobrim res de nou quan diem que França és el referent europeu del cooperativisme i l'economia social. Les xifres són determinants: 21.000 cooperatives donen feina a més d'un milió de persones i articulen una societat fortament impregnada de cooperativisme, ja que 24 milions de francesos formen part d'alguna cooperativa, és a dir, el 40% de la població.

No es tracta pas d'un fenomen recent, sinó d'una realitat que s'ha anat articulant des de fa molts anys, abastant una gran diversitat de sectors d'activitat: l'agricultura, la cultura, la indústria, les TIC, l'habitatge, la banca, l'ensenyament, el consum, el comerç, etc., i arribant a constituir, sense cap mena de dubte, un dels motors econòmics del país veí.

Aquesta realitat s'ha anat forjant a partir de molts esforços, però un dels elements que hi ha contribuït ha estat la voluntat política de donar suport al desenvolupament d'una realitat econòmica que, entre altres valors, avui és de les poques que centra les seves propostes en la proximitat i en les persones. Es així com podem entendre la diversitat de fórmules cooperatives i la seva contínua evolució, com per exemple les societats cooperatives d'interès col·lectiu (SCIC), nascudes l'any 2001. La creació recent d'un viceministeri d'economia social i solidària, les set mesures anunciades per a aquest 2013 pensant en el foment del cooperativisme, així com l'àmplia legislació existent que permet incentivar la inversió en aquest tipus d'entitats, són un clar

exemple de les polítiques públiques en aquesta matèria i de les possibilitats que els ciutadans francesos tenen per a esdevenir participants actius del cooperativisme i de l'economia social i solidària.

Així doncs, les persones que a França vulguin veure que els seus estalvis contribueixen a millorar les possibilitats d'accés a la feina o a l'habitatge de persones amb dificultats especials, a potenciar activitat ecològiques o a altres finalitats socials, tenen diverses possibilitats, que els ofereixen, a més, avantatges fiscals.

Contractació d'un producte d'estalvi solidari en una entitat financera (produit partage).

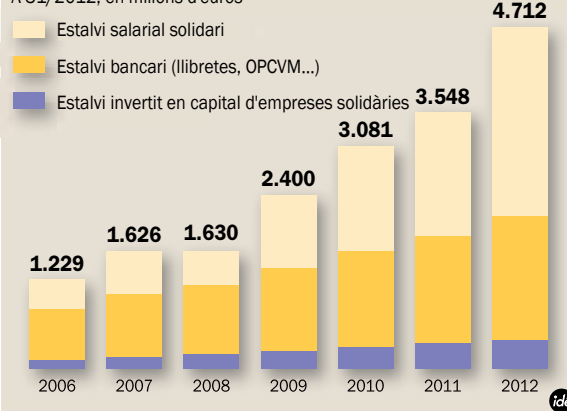
1. Reducció d'un 66% de l'impost sobre la renda pels ingressos generats per un producte solidari que es donin a una entitat reconeguda com a entitat d'interès general o d'utilitat pública. Aquesta reducció pot arribar a ser del 75% en el cas d'alguns organismes d'ajuda a persones amb dificultats especials, tot i que sense poder ultrapassar el 20% de la base imposable.

Per exemple: Una persona que estalvia 5.000 € en una llibreta d'estalvi solidari i aquest estalvi li suposa 150 € d'interessos, si decideix donar-ne el 50% a una associació reconeguda (75 €), tindrà la possibilitat de deduir-se'n 50 € (66%).

2. En cas d'aplicar-se retencions sobre els ingressos generats pel producte solidari, aquestes també tenen una taxa reduïda del 5% en lloc la taxa general del 24%. En aquest cas, les retencions socials, que són del 15,5%, no es veuen afectades.

Evolució de l'estalvi solidari

A 31/2012, en milions d'euros

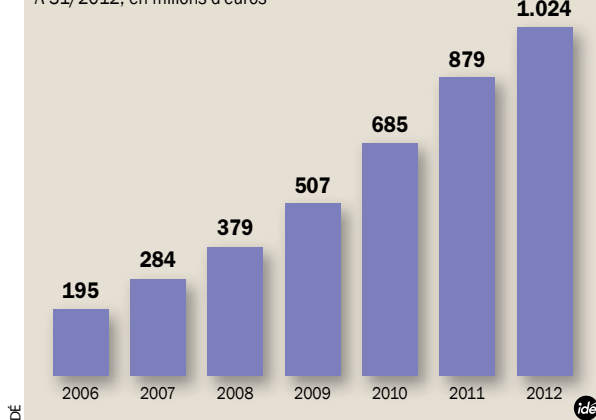
Font: Le Baromètre de la finance solidaire 2013-14. Finansol-La Croix.

França és el referent europeu del cooperativisme i l'economia social:

21.000 cooperatives donen feina a més d'un milió de persones i 24 milions de francesos formen part d'alguna cooperativa, és a dir, el 40% de la població.

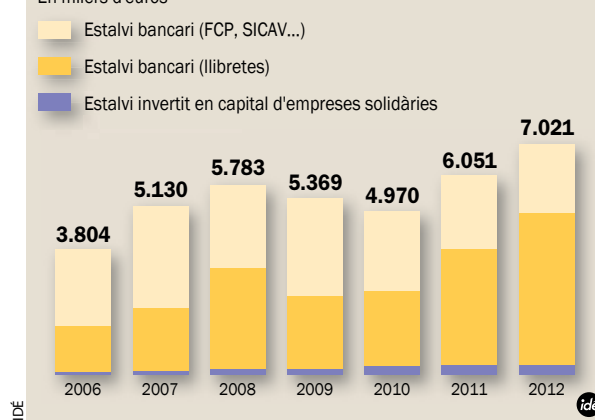
El finançament solidari

A 31/2012, en milions d'euros

Donacions a partir de l'estalvi solidari

En milers d'euros

Contractació d'un pla d'estalvi vinculat a l'empresa en què es treballa

- Exempció de l'impost sobre la renda per l'estalvi invertit en un pla d'estalvi de l'empresa (*plan d'épargne entreprise*) o en un pla de previsió col·lectiu (*plan d'épargne pour la retraite collectif*). Aquesta exempció també afecta els rendiments que siguin reinvertits en el pla i les plusvàlues generades. Per tal de poder gaudir d'aquesta exempció, l'estalvi ha de restar invertit durant un mínim de cinc anys en el cas dels plans d'estalvi, i fins a la jubilació en el dels plans de previsió.

Subscripció de capital d'institucions de finances ètiques i solidàries

- Reducció de l'impost sobre la renda d'un 18% del capital invertit, amb el límit de 50.000 € per una persona sola o de 100.000 € per a una parella. Per tal de gaudir d'aquest avantatge fiscal, el subscriptor ha de conservar els títols durant un mínim de cinc anys.

Per exemple: una persona decideix invertir 1.000 € en el capital d'una empresa solidària. El primer any tindrà una reducció de 180 €. Cinc anys més tard podrà demanar el reemborsament de la quantitat invertida i de les plusvàlues que s'hagin generat.

- Reducció del 50% de la quantitat subscripta en el càlcul de l'impost solidari sobre la fortuna (*impôt de solidarité sur la fortune - ISF*). Aquesta reducció té diversos límits en funció de la situació familiar i amb un límit màxim de 45.000 € anuals. Els subscriptor ha de conservar els títols durant més de cinc anys i tenir en compte que aquesta reducció no és acumulable a les de l'impost de la renda.

Per exemple: una persona subjecta a l'ISF decideix invertir 1.000 € en el capital d'una empresa solidària. El primer any tindrà una reducció de l'ISF de 500 €. Cinc anys més tard podrà demanar el

reemborsament de la quantitat invertida i de les plusvàlues que s'hagin generat.

És evident que les mesures d'incentiu fiscal a la inversió en economia social i solidària han estat especialment útils durant períodes de creixement econòmic. I, de la mateixa manera que ho han estat a França, hauríem de pensar que podrien ser-ho també a casa nostra.

No obstant això, cal pensar que aquests avantatges fiscals no van ser l'estímul per crear els instruments d'inversió, estalvi o donació de què ara gaudeixen. Una societat conscient de la necessitat de fomentar la inversió amb objectius socials i facilitar així la canalització d'estalvi cap a les empreses d'economia social i solidària, és la que va generar una diversitat d'instruments que, un cop consolidats, van rebre una nova empenta en forma d'avantatges fiscals. ■

De mica en mica s'omple la pica... també en l'educació ambiental

Alba Castelltort
i Neus Sanmartí

Universitat Autònoma de Barcelona

Al llarg d'aquests darrers trenta anys, l'educació ambiental (EA) ha experimentat una evolució molt positiva a Catalunya. El gran nombre de centres que actualment impulsen iniciatives d'EA són un testimoni evident del seu bon estat de salut malgrat la difícil situació econòmica i social, que també ha afectat la comunitat educativa. En són una mostra els 320 centres¹ de Barcelona que desenvolupen projectes en el marc de l'Agenda 21 Escolar (A21E) o els 1.026 centres de Catalunya que formen part de la Xarxa d'Escola per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC)².

Hem pogut recuperar una “radiografia” de l'EA en un estudi realitzat ara fa vint-i-set anys.³ En aquella època s'alertava que les escoles encara no havien assumit com a tema preferent la temàtica del medi ambient i que, en la majoria de casos, les iniciatives sorgien dels mateixos mestres, que, motivats per inquietuds difuses, no sempre mostraven una visió clara del que representava educar els nois i noies perquè adoptin una actitud participativa en la protecció i millora del medi”. Aquest estudi del 1985 remarcava la necessitat de potenciar la relació entre societat i escola i reivindicava tant el contacte de l'escola amb el món exterior com la necessitat que els diferents estaments de la societat (grups, institucions, entitats, etc.) assumissin la seva “quota d'educació”.

Trenta anys després, la situació ha canviat molt i la societat ha anat assumint la “quota d'educació” que li pertany. El territori i la comunitat s'ha dotat d'equipaments, programes i recursos per donar suport i enriquir la tasca que es fa des dels centres. I a mesura que ha augmentat aquest suport, les escoles han passat de fer activitats molt concretes i puntuals a fer-ne d'altres

A.C.

de més diverses i integrades en les programacions.

Aquesta oferta també ha anat evolucionant en qualitat a través de la incorporació d'estratègies d'avaluació i regulació que han permès garantir la formació contínua dels equips educatius. Moltes d'aquestes han estat promogudes des de l'administració pública i des d'organitzacions com ara la Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA) o les universitats.

Cada vegada són més les escoles que aprofiten els recursos que els ofereix la comunitat. Però en el context actual, en què es plantegen i practiquen retallades també en el camp de l'EA, ens preguntem: Tantes activitats i mitjans tenen algun impacte en l'escola o en l'alumnat? Per cercar-hi una resposta, hem iniciat un estudi amb l'objectiu de conèixer

millor els impactes de la relació entre escola, comunitat i territori.

El context en el qual se situa l'estudi

El treball analitza l'experiència d'una escola⁴ que, com en altres casos, organitza monogràfics, també anomenats “projectes de curs d'escola”, centrats en una temàtica al voltant de la qual s'organitzen activitats diverses a tots els cursos. Hi han diferents enfocaments per desenvolupar el projecte, i aquest centre ens ha interessat com a exemple d'experiència que explora i aprofita les potencialitats del territori i de la seva comunitat i que valora la riquesa que aporten aquestes experiències a l'educació dels infants (vegeu el quadre 1). En el curs 2010-2011, l'escola va escollir la temàtica de l'aigua per donar continuïtat a les accions

Estació de tractament
d'aigües potables
(ETAP) de Sant Joan
Despí.

iniciades durant el context de la sequera del 2008 i reforçar-les. El lema triat va ser: “De mica en mica s’omple la pica”.

Al llarg del curs, es van programar diverses activitats (visites, tallers, xerrades, intercanvis, experiments, maquetes, etc.) i cada mestre va concretar en la seva planificació els continguts que considerava més adequat desenvolupar des d’un punt de vista multidisciplinari (científic, ambiental, social, artístic, lingüístic, etc.). La temàtica també s’integrava en les celebracions del centre (com ara el Carnestoltes) i va finalitzar amb la realització dels “tallers del projecte”, una festa final de caràcter més lúdic i activitats obertes a les famílies.

Els resultats o “l’impacte” un any després

Diuen que les experiències viscudes són significatives si perduren en el temps. Per avaluar l’impacte d’aquesta iniciativa, es va passar un qüestionari als alumnes de 4t, 5è i 6è un any després de portar-la a la pràctica. Es preguntava sobre els records del “Projecte de curs de l’escola”, sobre els coneixements del cicle de l’aigua (representar el cicle natural i urbà de l’aigua) i sobre la comprensió de la importància de no malbaratar-la i de les actituds per promoure’n un bon ús. La finalitat era identificar relacions entre les activitats i els continguts desenvolupats amb l’ús del coneixement científic, la capacitat d’argumentar sobre el problema ambiental i la identificació d’accions per promoure un bon ús de l’aigua. Un any després, els records dels alumnes continuaven molt vius, ja que es va demanar que anomenessin les tres coses que més recordaven, i es van recollir 171 citacions que s’agruparen en les tipologies següents:

Qui s’hi implica	Com s’hi impliquen	Amb quin objectiu
Professors	Exploren possibilitats, dissenyen la proposta i la porten a terme. Durant el procés donen coherència a les diferents activitats realitzades.	Millorar els aprenentatges dels alumnes a partir d’un context (l’aigua) i d’una mirada multidisciplinària, tot fomentant un treball entre iguals, ubicat en l’entorn on es viu i afavoridor de la implicació dels alumnes en un ús més racional de l’aigua.
Famílies	Aporten idees, hi participen a través de xerrades d’experts (xerrada d’un hidròleg, xerrada de l’ONG Amigos de Tanzania, etc.) o organitzen altres iniciatives.	Formar part activa de la comunitat educativa i implicar-se en l’escola i en el procés educatiu dels seus fills i filles és molt positiu. I al mateix temps aportar la seva experiència i coneixements per enriquir el projecte.
Alumnes	Realitzant les diferents activitats, i alguns d’ells, participant en la comissió d’Agenda 21 escolar.	Ajudar-los a entendre millor l’entorn on viuen, implicar-los activament perquè experimentin una millora contínua i perquè adquireixin valors i actituds relatius a l’ús responsable d’un recurs natural.
A21E de Barcelona, Servei de Documentació en Educació Ambiental (Maleta de l’aigua)	Oferint assessorament, recursos, propostes i idees per a la dinamització de la iniciativa.	Fomentar l’EA als centres des de la perspectiva de l’autonomia, la participació, el currículum escolar i la gestió ambiental del centre.
Entitat del Medi Ambient (Depuradora de Montcada), Agbar (Museu Agbar, Gotagotam, xerrada), SCEA (Joc “Els camins de l’aigua dolça”)	Oferint activitats al centre o visites de grup sobre un aspecte concret de la temàtica de l’aigua.	Promoure la reflexió, la comprensió de fets i fenòmens i la capacitat per a l’actuació a favor del medi.

Quadre 1: Les parts implicades en el Projecte. Un exemple de la relació entre escola, comunitat i territori.

La meitat dels records esmentats feien referència a *activitats fetes a l’escola*, que es relacionaven amb formats ben diversos (jocs, tallers, experiments, activitats interclasses, etc.). I l’altra meitat feien referència, a parts iguals, a *activitats realitzades fora de l’escola o per persones externes* (visites, xerrades, etc.) i, tot i no ser pròpiament activitats, a *aprenentatges o continguts tractats*.

Aquestes dades mostren que *el que és diferent de les dinàmiques habituals de l’escola té un impacte positiu en la memòria dels alumnes*.

Tanmateix, els records per si sols no donen prou informació sobre els aprenentatges assolits. Però la comparació d’aquestes dades amb

d’altres obtingudes en el qüestionari i l’intercanvi d’opinions amb les mestres han estat molt útils per a detectar quines activitats sembla que han tingut un impacte més positiu i quins són els aspectes en els quals es pot continuar millorant. Una de les preguntes situava els alumnes en un context de sequera i els demanava que suggerissin consells per a promoure un bon ús de l’aigua. La gran majoria de les respostes feien referència a accions d’estalvi en usos directes de l’aigua (“tancar l’aixeta mentre fas X”, “dutxar-te en lloc de banyar-te” o similars). Però dels tres cursos enquestats, va sorprendre la diversitat de consells esmentats pels alumnes de 5è, que també incloïen propostes per a l’estalvi en usos lúdics i en tasques domèstiques. Estirant el fil, vam saber que aquest grup classe havia fet una activitat d’investigació sobre el consum domèstic d’aigua (fent hipòtesis, cercant dades i contrastant-les) en la qual va obtenir uns resultats que van sorprendre tots els alumnes i que els va portar a identificar diverses mesures d’estalvi d’aigua. Probablement aquesta ecoau-

Records de l’alumnat un any després de desenvolupar el projecte

A.C.

A.C.

ditoria —que també es promou des de l'A21E— els va ajudar a identificar més diversitat de mesures d'acció per a l'estalvi de l'aigua.

Una altra activitat que havia contribuït a aquests bons hàbits relacionats amb l'aigua va ser l'elaboració participada d'un manifest que recollia propostes d'acció, ja que moltes d'aquestes van ser esmentades al cap d'aquest any que havia passat. Com hem comentat, el bon ús de l'aigua s'associa a l'estalvi en usos directes, i continua sent un repte trobar la manera d'ajudar els alumnes a reconèixer els 3.000 litres⁵ que diàriament consumim a través dels usos indirectes (per il·luminar-nos, per menjar un bistec, etc.), així com la importància de la reutilització i la prevenció de la contaminació. També s'ha constatat que les activitats externes són experiències molt recordades. Cercant la relació entre aquests records i els aprenentatges, s'ha vist que el grup que va fer l'activitat "Planeta Aigua" del Museu Agbar era molt més capaç que la resta de diferenciar entre els processos de depuració i els de potabilització. Una possible explicació es trobaria en el disseny didàctic de la proposta i la vivència positiva que en van tenir dels alumnes. Quan un disseny és coherent amb el cicle d'aprenentatge (que explora les idees, n'introdueix, les estructura i les aplica) i implica activament els alumnes en aquest procés (observen, experimenten, conver-

sen, cerquen respostes, arriben a conclusions, etc.), sembla que contribueix a un aprenentatge més significatiu.

Les característiques del projecte pedagògic de l'escola també expliquen alguns dels resultats obtinguts. En aquest cas, el treball d'escola relacionat amb l'ensenyament i aprenentatge de les ciències (basat en les preguntes, la lectura de textos, escriure i explicar, experimentar, etc.) pot haver contribuït a la millora de la capacitat de comprensió i argumentació en els darrers cursos de l'etapa de primària. En trobem un bon exemple especialment en els alumnes de 6è, que elaboren unes argumentacions molt més completes en relació amb els motius pels quals és important l'estalvi de l'aigua (fent referència al clima, la meteorologia, al cicle de l'aigua, les dificultats del procés de depuració, entre d'altres).

Un dels reptes que queden plantejats és com continuar dotant d'eines els alumnes (probablement a l'ESO) per a construir uns arguments sobre la importància de l'estalvi de l'aigua que integrin les perspectives ecològica, energètica i econòmica. I com fer visibles aquests dos darrers aspectes, sovint gens evidents, com el fet que l'extracció, el transport o la depuració de l'aigua són processos altament costosos des dels punts de vista energètic i econòmic. El problema de l'aigua, per tant, és molt

Foto esquerra: Depuradora de Montcada i Reixac.

Foto dreta: Museu de les aigües-Agbar.

Diuen que les experiències viscudes són significatives si perduren en el temps.

complex, ja que hi interaccionen qüestions de qualitat, de quantitat i de la relació de les persones i les societats amb el medi.

Tornant a les respostes, s'han trobat algunes diferències entre cursos que sembla que es podrien explicar per la influència de la dinàmica del grup i la participació de les famílies. Segons l'equip de mestres, un grup que es cohesiona bé i amb les famílies implicades és capaç d'aprofitar molt més les experiències que se li ofereixen.

D'altra banda, en alguns casos s'ha detectat que el fet de "veure una cosa" no és condició suficient per a "comprendre-la". Aquest seria el cas de la visita feta per un grup a una depuradora, que, tot i ser molt recordada pels alumnes i positivament valorada pels professors, no va promoure una millora de la comprensió del funcionament del cicle urbà de l'aigua. En una de les activitats calia representar el cicle

urbà, i només ho va fer un de cada quatre dels alumnes que havien visitat la depuradora.

Finalment, cal destacar que algunes de les activitats promogudes per les famílies, que van tractar la temàtica de les aigües subterrànies. La seva participació va ser molt valorada pel professorat per la riquesa que aportaven al projecte i pel component afectiu, que va fer que el projecte traspasés les parets de l'aula. Per exemple, es van organitzar iniciatives al barri per recaptar diners per a la construcció d'un pou a Tanzània, i els nois i noies dels dos països es van escriure cartes. Tanmateix, en el qüestionari es va demanar als alumnes que representessin el cicle natural i, contràriament al que s'esperava, es va constatar que aquestes activitats no els havien ajudat a tenir més presents les aigües subterrànies.

Els resultats detectats tant en el cas de la vista a la depuradora com en el

de l'estudi sobre les aigües subterrànies ens fan pensar que una activitat per si sola no és suficient per a canviar les idees prèvies dels nois i noies i que continua sent molt important el paper dels professors per a ajudar a relacionar aquests sabers més "científicotècnics" amb les idees dels alumnes. És clau que els professors no deixin escapar oportunitats per a la regulació i que també plantegin estratègies per a l'avaluació i la regulació contínua de les formes de pensar, de fer, de valorar i de sentir.

A tall de conclusió

Aquest treball és un exemple que evidencia la importància i el valor educatiu de la relació entre l'escola, la comunitat i el territori. La comunitat ha fet un esforç dirigit a oferir activitats, programes i recursos per a les escoles. En el cas de Barcelona, el suport dels programes com ara l'A21E, els recursos, propostes

educatives i equipaments que ofereix la ciutat i l'àrea metropolitana han estat importants per a donar suport a la tasca educativa que fan als centres, tal com s'ha mostrat en aquesta experiència concreta.

És necessari que, malgrat el context actual, la comunitat mantingui el compromís de posar a l'abast dels centres educatius recursos de qualitat, ja que aquests poden tenir un impacte positiu real. Al mateix temps, cal que l'escola no perdi l'interès per explorar i conèixer aquests recursos que li posen a l'abast i que aprofiti aquells que enriqueixin els seus projectes i programes. I també cal no oblidar la importància que el professorat situï aquestes activitats en el moment més adequat del cicle d'aprenentatge. En aquest sentit, cal dir que, a l'agenda de l'educació ambiental, també tenim el repte d'incorporar-hi idees i recursos que potenciïn una relació de qualitat entre escola, comunitat i territori. ■

Foto esquerra: Museu de les aigües-Agbar.

Foto dreta: Joc aigua a l'escola La Mar Bella.

Agraïments

Agraïm la col·laboració de la Montse Claverol, l'Anna Marcó i la resta de l'equip educatiu de l'Escola La Mar Bella (Barcelona) per compartir la seva experiència amb nosaltres. També de l'Agenda 21 Escolar de Barcelona, el Museu de l'Aigua i ETAP Cornellà i el Programa Compartim un futur de l'EMA. I d'en Marc Rubió Rodon per la correcció lingüística.

1. Dades facilitades per l'Agenda 21 Escolar (setembre del 2012).

2. Segons informació del web www.xesc.cat (setembre del 2012).

3. Informació extreta d'un estudi en què també va col·laborar Albert Pérez-Bastardas: C. UDINA i R.M. CANALS (coord.) (1985). Estudio sobre formación y educación ambiental. Evaluación de la eficacia de métodos de educación ambiental. (Volum 3). Centre d'Estudis de Planificació i Ministerio de Obras Públicas.

4. L'estudi s'ha dut a terme a l'escola La Mar Bella, situada al barri del Poblenou de Barcelona (ELM).

5. Dades extretes de l'entrevista a Gustaf Olsson publicada a "La contra" de La Vanguardia (17/9/2012)

Col·lecció Cooperativistes Catalans

21

ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig

Col. Cooperativistes Catalans, 21
Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa
2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas
3. CASANOVES I PRAT, Josep
Josep Lladó i Quintana
4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel
Sants Boada i Calsada
5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés
6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer
7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls
8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès
9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March
10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada
11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló
12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer
13. DUCH PLANA, Montserrat
Micaela Chalmeta
14. SUÑÉ MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó
15. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll
16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón
17. GARAU ROLANDI, Miguel
Joan Peiró i Belis
18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa
19. PIÑANA EDO, Marcel·li Joan
Mestre i Mestre
20. HERNANDEZ BENAVENTE,
Santos
Josep Espriu i Castelló

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - Fax 934 873 283 - www.rocagales.cat

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r- 1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 Fax: 934 873 283
www.rocagales.cat
fundacio@rocagales.cat

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat _____
Nom _____ Cognoms _____
Adreça _____
Codi postal _____ Població _____
Telèfon _____ Fax _____
Correu electrònic _____ Web _____

☐ **Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana**

Preu subscripció anual (11 núms.) 30 €

Forma de pagament

- ☐ Transferència cte. núm: 2100-3014-76-2500018353
☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
☐ Domiciliació bancària:

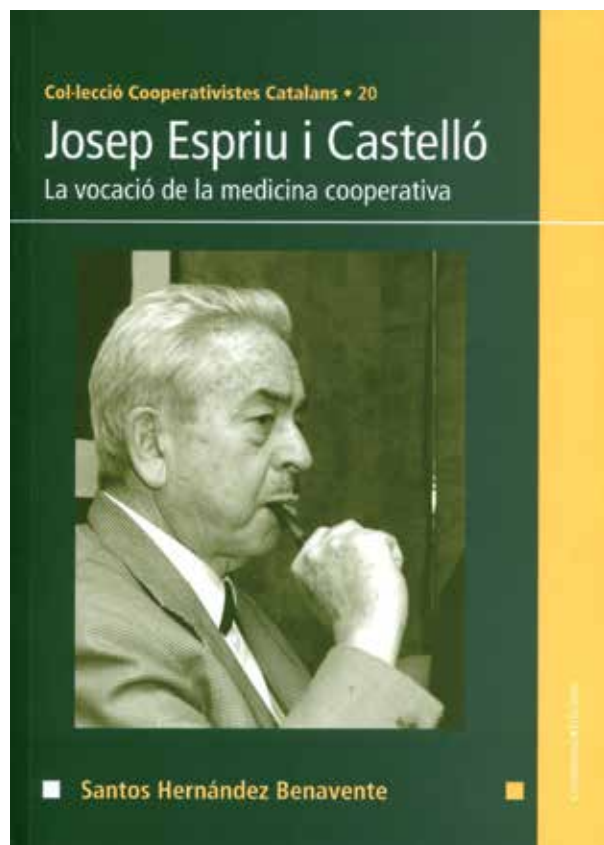
Nom titular: _____
Entitat bancària: _____
Núm. compte: _____

Entitat _____ Oficina _____ DC _____ Núm. de compte _____

Biografia d'una vocació per la medicina social

Carles Torner

Professor de Comunicació Blanquerna - Universitat Ramon Llull

HERNANDEZ BENAVENTE, Santos

Josep Espriu i Castelló

La vocació de la medicina cooperativa.

Col·lecció Cooperativistes Catalans, núm. 20.

Fundació Roca i Galès - Cossetània Ed.

Barcelona-Valls, 2012.

Una vocació: la medicina social. Un mètode empresarial i una filosofia existencial: el cooperativisme. Un àmbit d'actuació que es va ampliant: des de Barcelona i la seva província fins al conjunt d'Espanya i més enllà, bastint una proposta d'abast internacional. A partir d'aquests tres eixos, ha estat articulada una biografia molt interessant de Josep Espriu i Castelló, subtitulada *La vocació de la medicina cooperativa*.

D'entrada, ens donem l'enhorabona que hagi aparegut precisament en la col·lecció Cooperativistes Catalans, de la Fundació Roca i Galès i Edicions Cossetània, que posa així, a través de la figura del doctor Espriu, el cooperativisme sanitari en relació amb les diverses branques de l'arbre cooperativista. L'autor és Santos Hernández Benavente, conegut pels seus articles i llibres que analitzen el fenomen cooperativista des de múltiples angles. S'entreveu al llarg de l'obra que, a més a més de l'amistat i les múltiples col·laboracions amb el doctor Espriu, el que més sedueix l'autor és l'ambició de la seva obra: crear estructures sanitàries cooperativistes amb capacitat per a oferir a tothom —a metges i pacients— una assistència mèdica de qualitat, basada en criteris de justícia i en la participació i l'autogestió.

Els tres primers capítols narren la vida del doctor Espriu. Els tres següents despleguen la que fou la gran aventura de la seva vida: el cooperativisme sanitari espriuà, la creació d'Assistència Sanitària Col·legial, SCIAS i ASISA, de la Fundació Espriu, així com el treball pioner a l'Aliança Cooperativa Internacional. Des de l'inici d'aquesta part central del llibre, Hernández enumera els set punts a partir dels quals s'han de crear les condicions d'acord i diàleg entre metges i pacients per oferir la millor sanitat a tothom. Els quatre primers són punts d'exigència mèdica i humana: elecció lliure del metge; pagament per acte mèdic; habitació privada

en l'assistència hospitalària i poder tenir-hi un acompanyant. I tres punts d'exigència econòmica i organitzativa: fonament en l'ajuda mútua dintre de la comunitat de socis; carència de lucre econòmic personal; i estructura participativa, autogestionària.

Els capítols finals narren la contínua lluita amb l'estructura general del món de la medicina per aconseguir que el cooperativisme sanitari, essent part de l'economia social, fos entès per les estructures de govern en necessària col·laboració amb la Seguretat Social. Tot per sortir de l'anomalia: "El sector d'assegurances privades de l'Estat espanyol és l'únic d'Europa que viu fent la competència a la pública [...]". És absurd tenir llistes d'espera de sis mesos en uns centres i no col·laborar amb d'altres, de privats, amb experiència, llits i professionals", afirma el doctor Orce a les pàgines finals del llibre, actualitzant la demanda que va repetir en múltiples fronts el doctor Espriu al llarg de la seva vida.

El llibre de Santos Hernández sap sintetitzar en un centenar de pàgines tots els vessants de la vida del biografiat, però també es deté en els detalls que ajuden a comprendre el caràcter, la tenacitat i l'abast de la missió que es va imposar el doctor Espriu. Com la conversa íntima amb el germà poeta el dia que el doctor Espriu li explicà les dimensions de la seva proposta d'una sanitat pensada des de l'economia social, una escena tan ben relatada que dibuixa clarament els personatges dels dos germans, Josep i Salvador Espriu. Una cura del detall que es dona la mà amb les fotografies i els peus de foto que donen raó de tot el recorregut d'una vida. Des de la inicial foto d'infantesa dels cinc germans Espriu fins a la final, en una reunió a l'últim pis de l'Hospital de Barcelona i amb la ciutat sencera com a horitzó: l'horitzó d'una millor sanitat per a tothom, cap al qual Josep Espriu va adreçar els seus passos tota la vida. ■

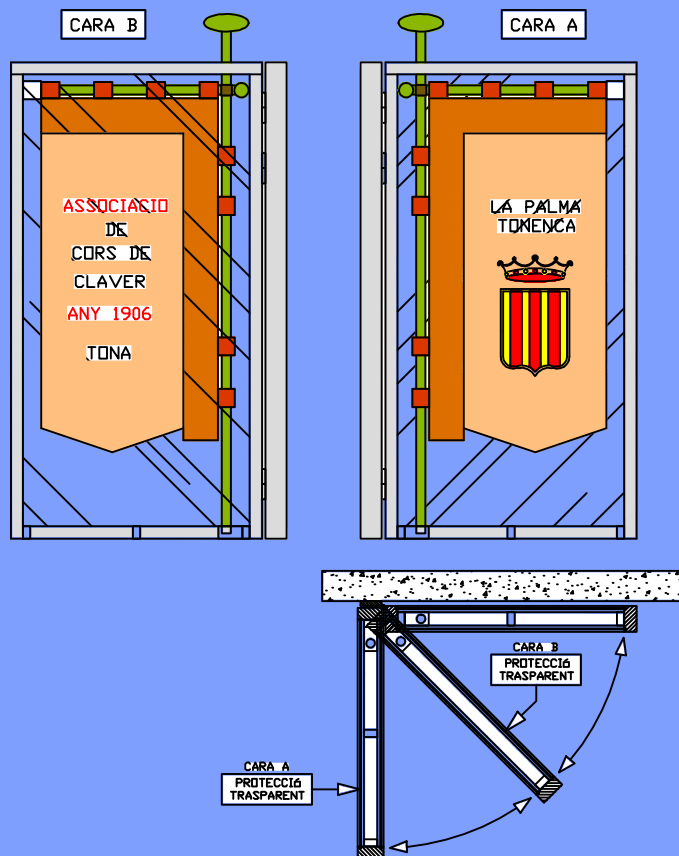
EP!Associacions !

La vostra **Senyera**
és el símbol més preuat.

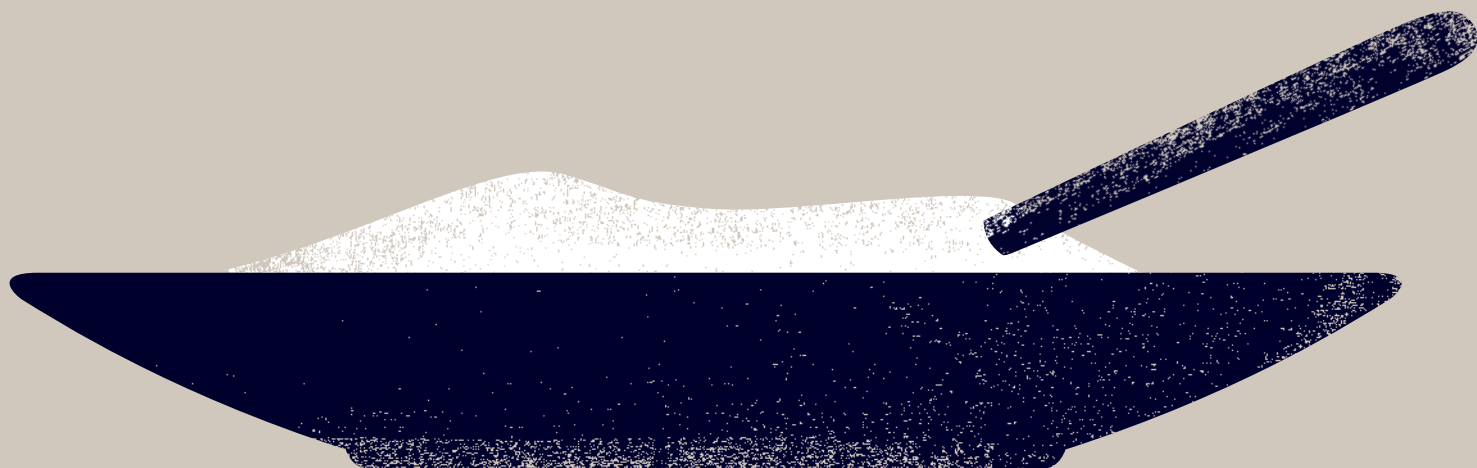
Us presentem la
solució definitiva !

Protegiu-la i mostreu-la,
per les dues cares,
amb el nostre marc **EPA**
exclusiu, fet a mida
pel vostre estandard.

Informació i pressupostos
609 364236

FUNDACIÓ
BANC DELS ALIMENTS
BARCELONA

+130.000
beneficiaris

La Fundació Banc dels Aliments de Barcelona és una entitat benèfica, independent i sense ànim de lucre que des de l'any 1987 lluita contra el malbaratament alimentari i la fam d'aquí, recuperant excedents d'aliments consumibles però no comercialitzables de la indústria alimentària, l'agricultura i el comerç. Fent-los arribar a qui més ho necessita del nostre entorn a través d'una xarxa d'entitats benèfiques. **Ho donem tot contra la fam d'aquí. Ajuda'ns.**

www.bancdelsaliments.org / info@bancdelsaliments.org / Tel 93 346 44 04

Sant Jordi, lluny

Santos Hernández

Em penso que des de que tinc el meu limitat ús de raó, mai no havia passat una diada de Sant Jordi fora de Catalunya. Enguany ha estat diferent. O, si prou ben t'ho mires, potser no tant.

Resulta que ens havien invitat a donar una conferència sobre Salvador Espriu, precisament el dia de Sant Jordi, al Casal Català de Brussel·les. Al matí, encara a Barcelona, vaig tenir temps, això sí, de comprar i regalar una rosa vermella –encarregada el dia abans– i un llibre, perquè les tradicions són, i han de ser, sagrades. Després, viatge de treball. Avió, arribada a migdia, conferència a les set del vespre, sopar i nit d'hotel, i un altre avió, encara que sense matinar gaire, al matí de l'endemà. Feina, sí, però agradable, feta amb gust i a ritme tranquil.

A més a més, i, tal com apuntava abans, la veritat és que no ens vam sentir lluny de casa. Tothom va ser tan acollidor, tan amical amb nosaltres, que era fàcil oblidar-se, allà, als locals de l'Espai Catalunya-Europa que els dona aixopluc, del fet de trobar-nos a tants quilòmetres de Catalunya. I va ser molt divertit. Tenen una petita coral (fins i tot la presidenta del Casal, l'Elvira Ballesta, hi canta), que, després de la conferència, va fer un petit concert de cançons sobre textos d'Espriu, i la seva directora, l'Anna Amigó, ens va invitar a afegir-nos a l'última peça del programa amb una recitació d'un poema de *La pell de brau*. Repetixo que tot va ser molt agradable. Confesso, però, que a mi em va produir un plaer especial allò de donar una conferència tot tenint allà a prop –modestament, no en vaig fer ús, però– un faristol que deia: “Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya davant la Unió Europea”. Caram. Em va fer sentir important i tot. El Casal Català fa molt de temps

que existeix, però jo diria que des de fa uns anys funciona amb una empena nova. Té una vida rica, molt activa. Per exemple, és bo de dir que aquest mes de maig han presentat el recent llibre de Martí Anglada, *Quatre vies per a la independència*, amb taula rodona amb els eurodiputats Ramon Tremosa i Raül Romeva. I encara és més important de dir-vos que una bona part del membres del Casal –encara que algun d'ells em puntualitza que procuren sempre no barrejar les coses– han constituït fa uns mesos una assemblea territorial de l'Assemblea Nacional Catalana. Ben fet. És bo de dir, arreu, qui som.

I ara que parlo d'això de publicar qui som, i ara que es parla tant de la necessitat de projectar cap a l'exterior (internacionalitzar el conflicte, que en diuen) la situació i els objectius actuals del nostre poble, em penso que val la pena de donar un cop d'ull a les activitats a Bèlgica del President de la Generalitat durant el parell de dies anteriors a la nostra conferència. D'entrada, va inaugurar l'exposició “El català, llengua d'Europa”, organitzada amb l'ALDE (Aliança dels Lliberals Demòcrates Europeus), i també el programa “Fenêtre Ouverte sur

Catalogne”, amb representants de l'ajuntament de Brussel·les i de la regió de la Wallonie. Va tenir una reunió amb les responsables de la unió europea d'Interior, Cecilia Malsmström, i de Cultura i Multilingüisme, Androulla Vassilou. I un altra amb la Junta del Casal Català, amb assistència de Roger Albinyana, secretari d'Afers Exteriors, i de Pere Puig, delegat del Govern davant la Unió Europea. I encara una altra, qualificada com a “informal” amb un nombrós grup de compatriotes nostres que actualment treballen a les institucions europees. I encara, no sé com, li va quedar temps per recollir el regal d'un punt de llibre que li havien dibuixat els nens de l'esplai del Casal.

No s'hi va quedar un dia més, però, per assistir a la nostra conferència. Tanmateix, no oblidó que, el matí del dia de Sant Jordi, jo encara vaig poder aprofitar una estona a Barcelona abans de sortir, i regalar la meua rosa i el meu llibre. Ell, en canvi, per força hi havia de tornar. Les altes obligacions que un home com cal ha d'assumir no s'acaben, afortunadament, amb les purament institucionals. Així que no pateixi. Que ja me'n faig el càrrec, President. ■

Donació de llibres

1. BOSCH I CUENCA, Pere. *Pere Dausà i Arxer*. Barcelona: Fundació Roca i Galès, 2008 (Cooperativistes Catalans; 12).
2. CABALLER, Vicente; JULIÀ, Juan Francisco; SEGURA, Baldomero. *Economía de la cooperativa hortofrutícola*. Barcelona: AEDOS, 1987.
3. CASA, Joan B.; CRESPO, Patrícia. *L'Euram: centre o perifèria? Una perspectiva econòmica*. València: Tres i Quatre, 2009.
4. *Cómo adaptar los estatutos de las cooperativas andaluzas a la nueva ley*. Junta de Andalucía, 1985.
5. *Conferència Europea. Conclusions*. Barcelona: CTESC, 2004.
6. *Dictamen exploratorio sobre las cláusulas sociales en los pliegos de contratación pública*. Barcelona: CESB, 2006.
7. *Economía social y servicios sociales*. València: CIRIEC-España, 2001.
8. GARCÍA SOLANES, José. *Real Exchange Rate Appreciation in Central and Eastern European Countries*. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
9. *Informe sobre la pobreza i l'exclusió a la ciutat de Barcelona*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2004.
10. *La participación de los trabajadores en la empresa*. Madrid-Barcelona: Marcial Pons, 2003.
11. *Les empreses d'inserció a Espanya*. Barcelona: Fundació Un Sol Món, 2007.
12. *Les millors pràctiques de la política industrial en l'àmbit europeu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2006.
13. *Llibre blanc del tercer sector civicosocial*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2002.
14. *Nou Pla general comptable per a cooperatives*. Barcelona: Ara Coop. Generalitat de Catalunya. COOP, 2009.
15. POMÉS, Jordi. *Salvador Pagès Inglada*. Barcelona: Fundació Roca i Galès, 2008. (Cooperativistes Catalans; 10).

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperação Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:

dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.

dimarts i dijous de 16 a 19 h.

Telèfon: 93 215 48 70

Fax: 93 487 32 83

a.e.: biblioteca@rocagales.cat

www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès va rebre una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons.

Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades.

Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

ANNALS OF PUBLIC AND COOPERATIVE ECONOMICS ANNALES DE L'ÉCONOMIE PUBLIQUE, SOCIALE ET COOPÉRATIVE

Núm. del març del 2013. CIRIEC International. Lieja

apce.ciriec@guest.ulg.ac.be
www.ciriec.ulg.ac.be

Revista escrita en llengua anglesa i publicada pel CIRIEC Internacional. Aquest número inclou sis articles amb els títols i temes següents: “Època de fusions i de creixement empresarial: Testimonis de la història contemporània”, que ens presenta el resultat d’una avaluació portada a terme per poder veure l’impacte de les fusions d’empreses de serveis locals durant tretze anys; “La competència en el si de les escoles secundàries italianes: Una anàlisi empírica”; “El sistema de pensions i jubilacions anticipades: La relació entre els treballadors, els empleats i els seus poders públics”; “Quin és el paper dels models públics en el ventall de projectes de moneda social?; “La cooperativa com a impuls de control: El cas d’una banca”, article en el qual s’analitzen en profunditat els termes del compromís i el poder que tenen els socis en els òrgans de govern dels bancs cooperatius i concretament de les caixes locals, i en què s’arriba a la conclusió que hi participen donant impuls en molts dels camps, sobretot en el de la responsabilitat; a l’últim article de la revista, “Les catàstrofes naturals i la participació en les activitats de voluntariat: Un estudi del cas del terratrèmol de la regió de Hanshin-Awaji”, es presenta el cas del fort terratrèmol que hi va haver al Japó el 1995 i es fa una valoració socioeconòmica i estadística de la gran resposta que hi van donar moltes persones com a voluntàries. ■

ALTERNATIVAS ECONÓMICAS

Núm. 3. Maig del 2013. Barcelona

contacto@alternativaseconomicas.coop
www.alternativaseconomicas.coop
[Facebook.com/alternativas_economicas](https://www.facebook.com/alternativas_economicas)
Twitter: @RevistaAlterEco

Número tres d’aquesta nova revista, publicada en llengua castellana, que neix a partir de la font d’inspiració de la revista francesa que porta el mateix títol. Aquesta, a la vegada és una cooperativa de treball i sòcia de la versió espanyola. Segons el que es diu al primer número, la revista té la intenció de divulgar alternatives diferents del model tradicional en el camp econòmic. Volen ser el reflex de diferents fórmules alternatives, com ara les cooperatives, per a poder resistir millor la crisi i fer una societat més justa. En reproduïm una part del sumari. El tema de portada són els paradisos fiscals, amb els títols següents: “Un tresor de 550.000 milions”, “Per què perviuen els paradisos fiscals”, “La UE rescata el paradís fiscal de Xipre”, “Impotència judicial”. A les pàgines dedicades al panorama econòmic destaquen els articles “La indústria turística està tocada”; “RSC: responsabilitat o pantalla?”, en el qual s’afirma que les empreses parlen molt d’aquesta qüestió però no avancen gaire. L’entrevista la fan a Manuel Pimentel. A la secció “Anàlisi” l’encapçala el títol “Altres bancs i altres economies”. A “Vida cultural” es presenta un seguit de llibres i revistes en què es tracta la situació econòmica des de diferents perspectives. Destaquen dos articles finals en aquesta secció: “Tangente, on convergeixen les cooperatives de Madrid”, que parla d’aquest grup cooperatiu i que s’ha convertit en un grup de referència cooperativa a la Comunitat de Madrid; i “Cevagraf s’abaixa el sou tots a l’una”, en el qual es posa l’exemple d’aquesta cooperativa d’arts gràfiques, que opera com a empresa polifamiliar i els membres de la qual han optat abaixar-se els sous davant un possible reajustament de plantilla. ■

Premis Fundació Roca i Galès 2013

22è Premi Periodístic Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme

17è Premi Albert Pérez-Bastardas, d'articles sobre medi ambient i educació ambiental

6è Premi Benet Vigo, d'articles sobre benestar social

Es convoquen tres modalitats per a articles que tractin sobre un dels temes següents:

- **Premi Periodístic Jacint Dunyó:** articles sobre la teoria o la història del cooperativisme, o sobre experiències concretes relacionades amb el món cooperatiu, especialment les reeixides.
- **Premi Albert Pérez-Bastardas:** articles que contribueixin al coneixement i la preservació del patrimoni natural i/o a la divulgació d'experiències d'educació ambiental.
- **Premi Benet Vigo:** articles que aportin iniciatives i experiències que contribueixin a la construcció d'una societat més equitativa, igualitària i pacífica.

BASES

- Els articles han de ser inèdits i escrits en català i tenir una extensió entre 9.000 i 15.000 caràcters, incloent-hi espais.
- Es valorarà tant el contingut com el tractament periodístic dels articles.
- La dotació econòmica és de **650 €* per a l'article guanyador** de cada modalitat i de **300 €* per al segon**.
- Cada article s'ha de presentar, imprès en paper i sense signar, dins un sobre tancat a l'exterior del qual només han de figurar el títol del treball i el nom del premi al qual opta. Cal adjuntar-hi una plica a l'exterior de la qual també han de figurar el títol de l'article i el nom del premi al qual opta, i a l'interior, l'article en suport informàtic (CD, DVD o USB), les dades personals de l'autor i el títol de l'article.
- Els articles també es podran presentar enviant un missatge de correu electrònic a l'adreça **premis@rocagales.cat** tot adjuntant-hi dos arxius en format .doc: l'un, anomenat "títol_article.doc", amb l'article sense signar, i l'altre, anomenat "dades+títol_article.doc", amb les dades de l'autor. El missatge ha d'anar sense signar i amb indicació a l'assumpte del nom de la modalitat del premi al qual opta.
- El termini de presentació dels articles finalitza el **30 de setembre del 2013**.
- Els jurats els formaran les persones següents:
Premi Periodístic Jacint Dunyó: Núria Esteve, Maria Lluïsa Navarro, Rafael Ricolfe, Francesc Vila i Jordi Maluquer.
Premi Albert Pérez-Bastardas: Teresa Franquesa, Xavier Palos, Ramon Perera i Albert Torras.
Premi d'articles Benet Vigo: Fermí Vives, Enriqueta Muntané, Antoni Gavalda i Jaume Fallada.
Actuarà com a secretària dels jurats Agnès Giner, coordinadora de la revista *Cooperació Catalana*.
- Els veredictes dels jurats es faran públics en el número del novembre de *Cooperació Catalana*.
- L'article guanyador, el segon i els treballs considerats finalistes, podran ser publicats a *Cooperació Catalana* i al web de la Fundació Roca i Galès, a partir de la publicació del veredict.

* Import net, una vegada deduïda la retenció de l'IRPF.

JACINT DUNYÓ I CLARÀ (Barcelona, 1924-1982)

Historiador, periodista i cooperativista, va ser membre del Patronat de la Fundació Roca i Galès de del començament i el primer director de la revista *Cooperació Catalana*.

ALBERT PÉREZ-BASTARDAS (Barcelona, 1953 - Stromboli, 1986)

Biòleg de formació i educador de vocació, dedicat a l'ensenyament i la divulgació de les ciències naturals i a l'educació ambiental. Fou soci fundador de la Societat Catalana d'Educació Ambiental i va col·laborar amb la Fundació Roca i Galès. Va morir durant una erupció del volcà Stromboli.

BENET VIGO I TRULLS (Roses, 1918)

Pagès entusiasta de la cooperació, cooperativista destacat especialment en el sector sanitari i gran defensor del benestar social com a eina de millora de la societat. Les seves reflexions sovint han estat publicades a la revista *Cooperació Catalana*.

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS - Revista *Cooperació Catalana*

Aragó, 281, 1r 1a • 08009 Barcelona • Tel. 932 154 870

cc@rocagales.cat www.rocagales.cat

 facebook.com/fundacio.rocagales.5